

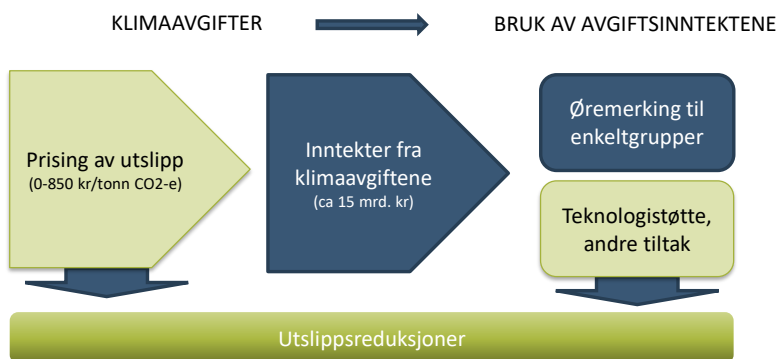
HVORDAN SKAPE AKSEPT FOR ØKT BRUK AV KLIMAAVGIFTER?

Henrik Lindhjem, Kristine Grimsrud & Annegrete Bruvoll

Klimaplanseminar, 20. mai 2021

1

Kan måten vi bruker avgiftsinntektene på øke aksepten i befolkningen?

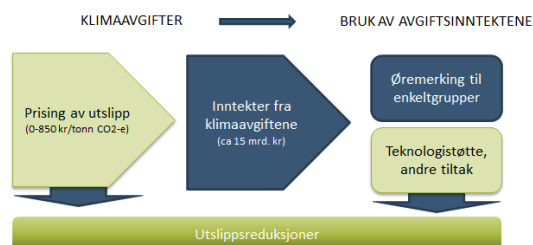

2

Klimapolitikk – hva er effektive virkemidler?

Avgifter retter opp svikt i markedene, det vil si:

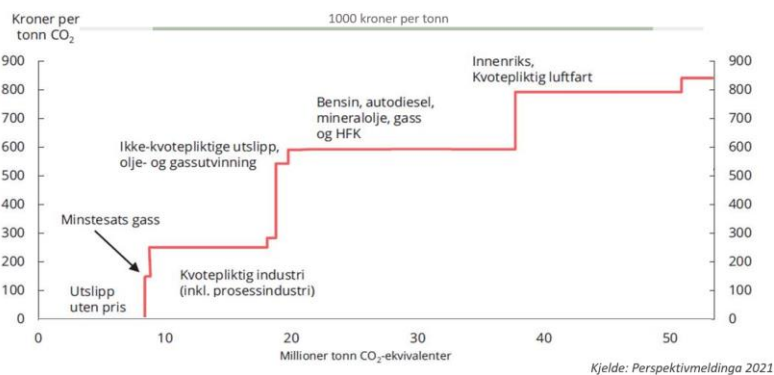
- Rett pris på utslippskostnadene
  - Uten offentlige inngrep er det ingen pris på klimagassutslipp
- Rett mengde teknologiutvikling
  - Uten offentlig støtte vil teknologiutviklingen være for lav
- «All» fagkunnskap tilsier at avgifter må være en sentral del av virkemiddelbruken framover

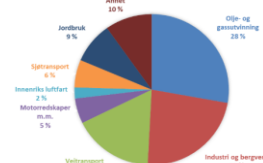
3

Prising av utslipp = kvotepris og avgift: Mer enn én karbonpris/avgift i dag

Karbonpriser 2020

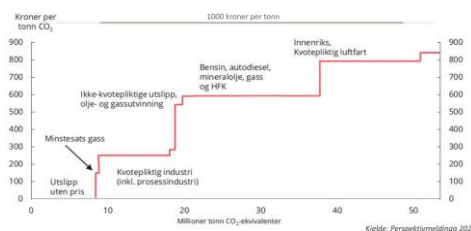
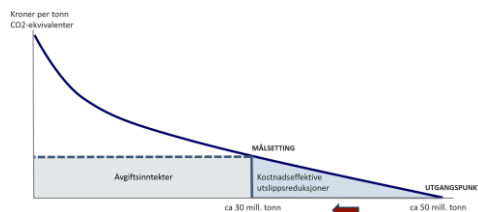
Fordeling av utslipp på sektorer

4

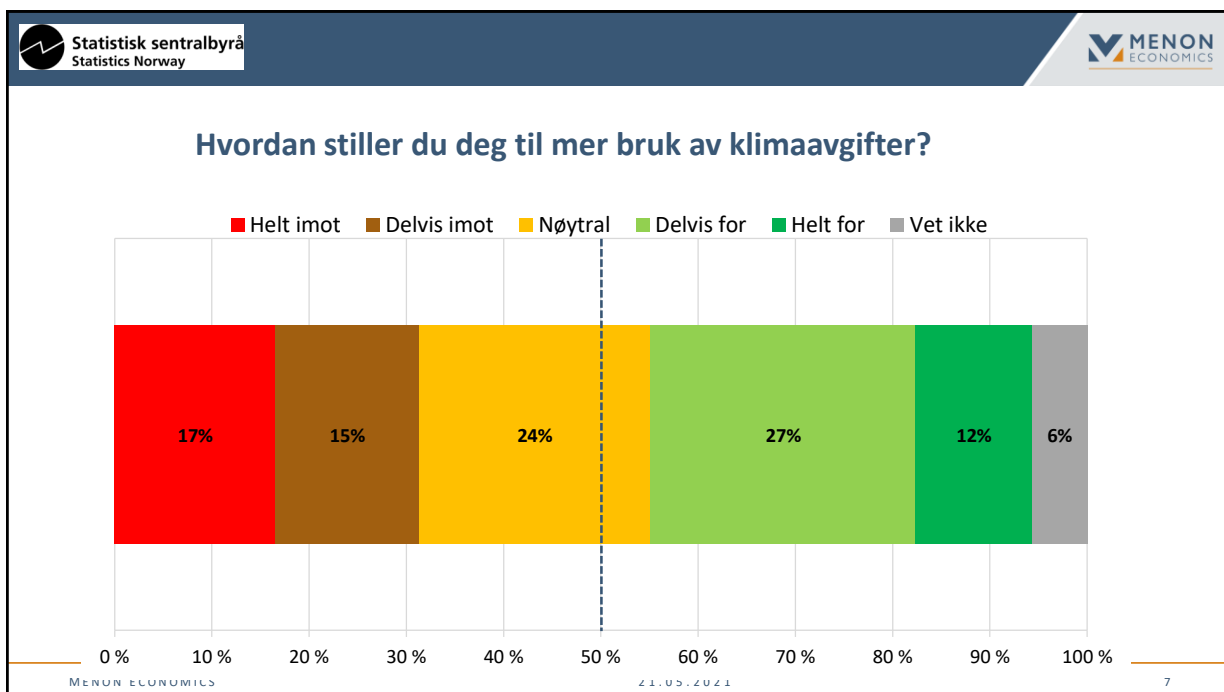
Faglige anbefalinger om avgiften

- Øke avgifter/priser for å nå reduksjonsmålene
- Mer like priser: gir størst mulige kutt per krone
  - mindre kostnader kan også øke aksepten for avgifter
- Høyere avgifter vil øke inntektene, kan brukes til
  - å jamne ut uheldige fordelingseffekter – ulike modeller kan tenkes
  - å stimulere teknologiutvikling
  - evt. andre klimatiltak i tillegg

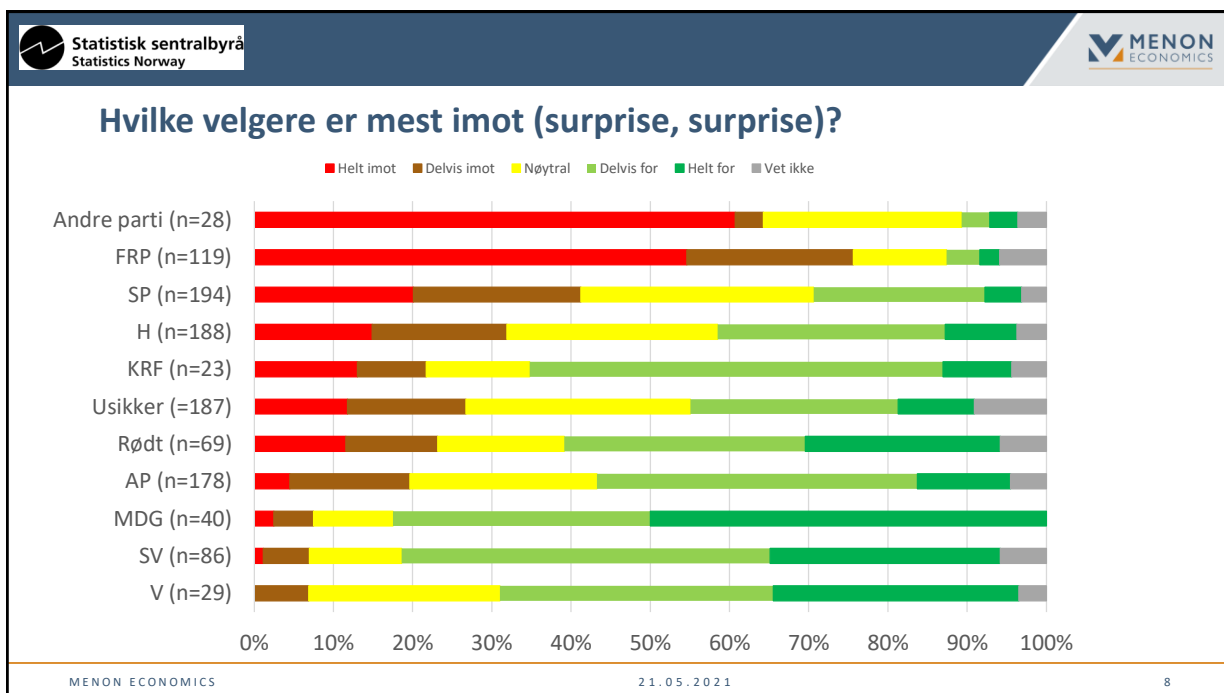

Resultater fra spørreundersøkelse om folks aksept for klimaavgifter

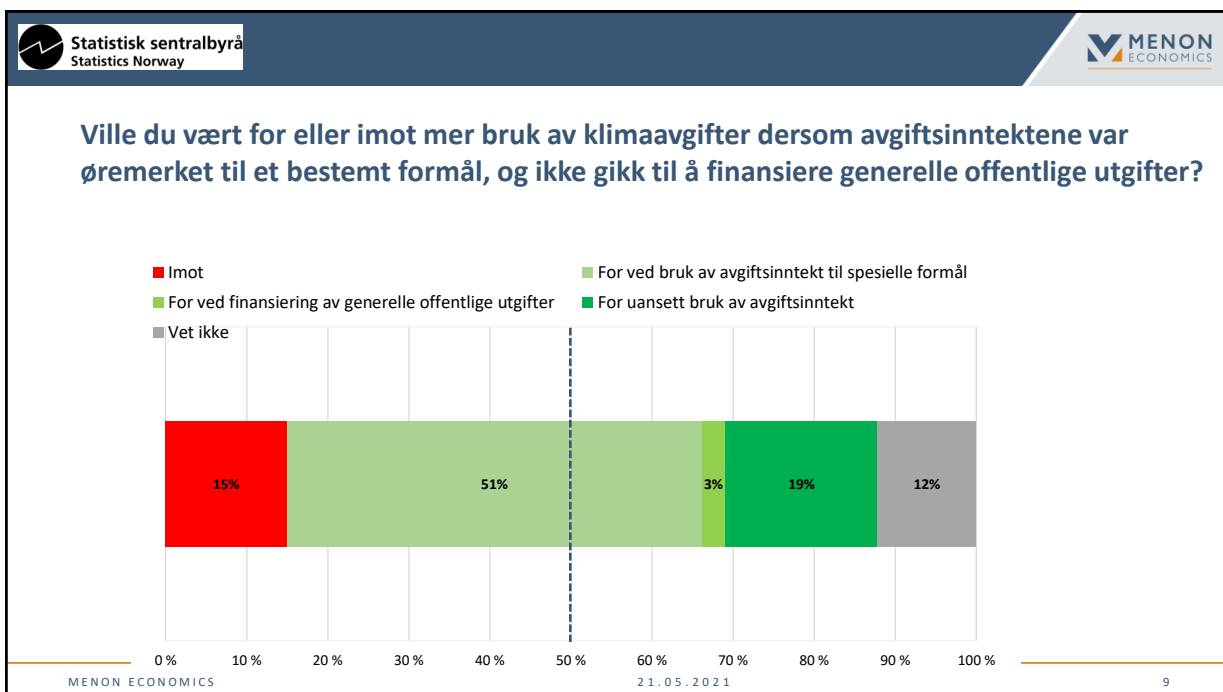
- Spørsmål:
  - Hva er støtten til klimaavgifter i den norske befolkningen?
  - Hvordan kan aksepten evt. økes ved bruk av avgiftsinntektene til bestemte formål?
  - Hvilke formål foretrekker folk at avgiftsinntektene brukes til?
  - Er det ulik grad av støtte/motstand mot klimaavgifter på ulike områder?
- Representativt utvalg av voksne nordmenn (n=1061)
- TNS Kantar, Internett-panelundersøkelse, innsamlet oktober 2020
- Høy svarprosent (40) og gjennomtenkte svar (median 19 minutter brukt)

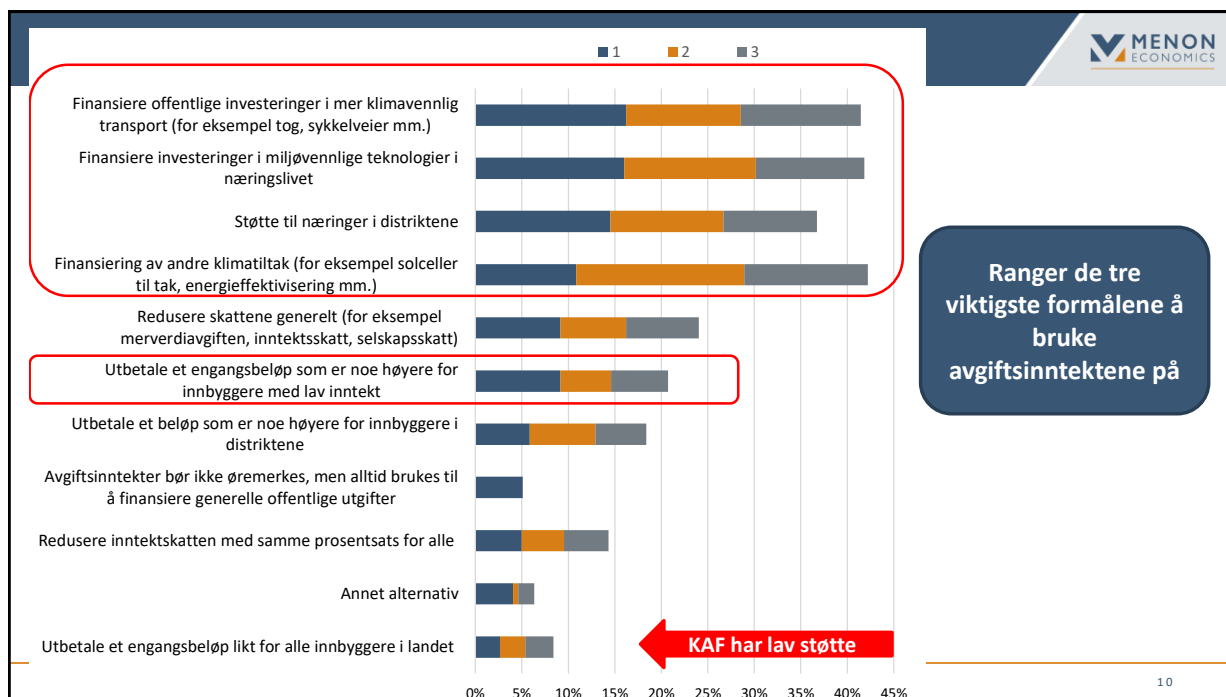
7

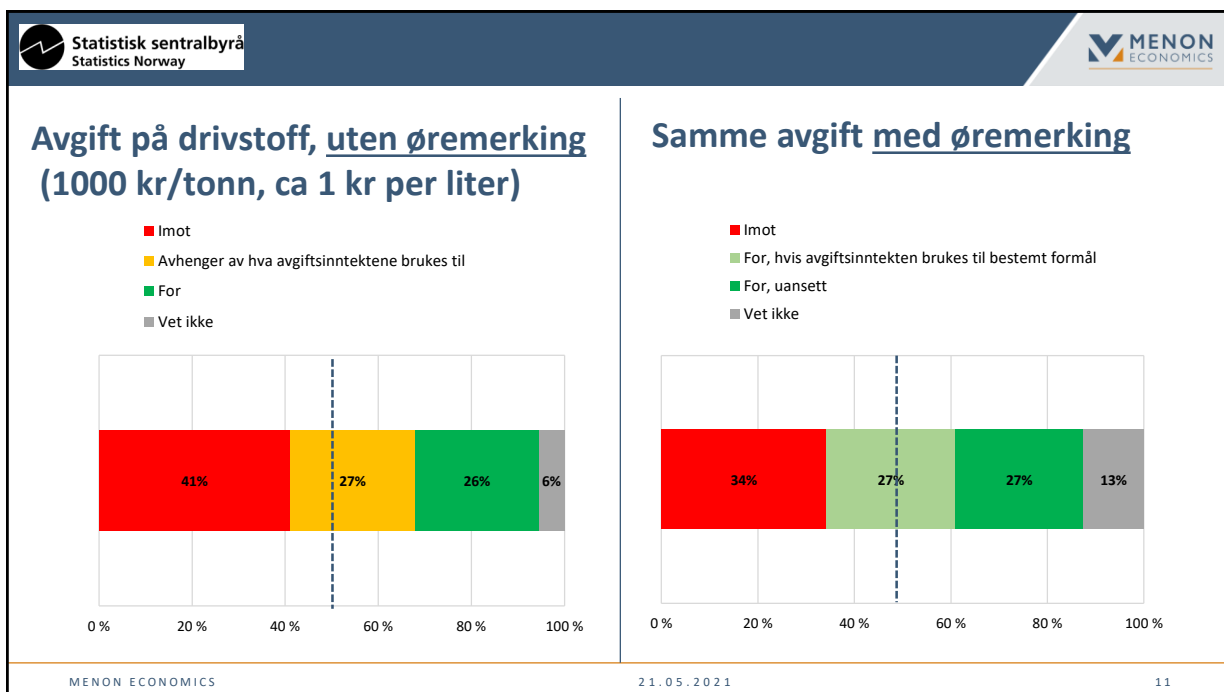
8

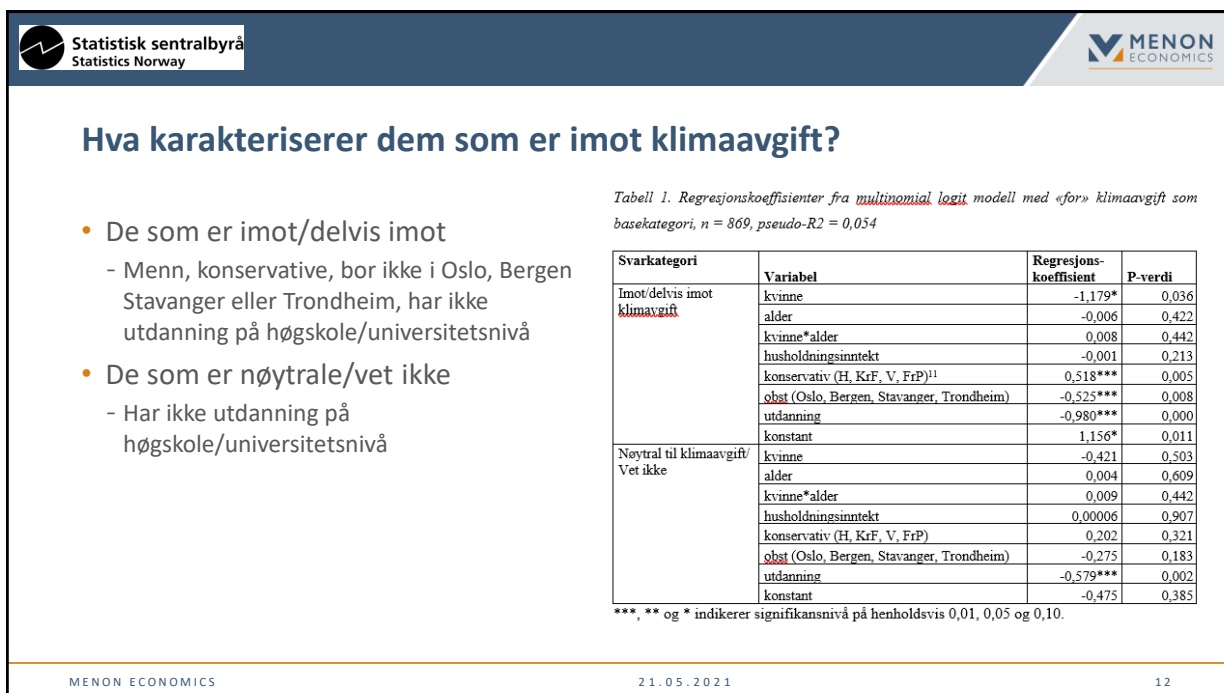
9

10

11

12

Hvem endrer mening med øremerking?

- Dersom det er øremerking av inntektene fra klimaavgiften
- Blir de som har høyere husholdningsinntekt mer positive
- Vil de som er konservative politisk **ikke** bli mer positive til en klimaavgift

Tabell 2. Regresjonskoeffisienter fra *logit* modell der den avhengige variabelen indikerer at respondenten blir mer åpen for i klimaavgift med øremerking av avgiftsinntektene, $n = 254$, $\text{pseudo-R}^2 = 0.068$.

Variabel	Regresjonskoeffisient	P-verdi
kvinne	1,196	0,334
alder	-0,012	0,324
Kvinne*alder	-0,011	0,612
husholdningsinntekt	0,002*	0,056
konservativ (H, KrF, V, FrP) ¹²	-0,787***	0,006
gbst (Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim)	0,508	0,210
utdanning	0,295	0,373
konstant	0,679	0,374

***, ** og * indikerer signifikansnivå på henholdsvis 0,01, 0,05 og 0,10.

Regneeksempel: Karbonavgift til fordeling, KAF

- Grovberegning tilsier at økning av snittpris per tonn fra ca. kr 445 til kr 1000 kan gi ca 30 prosent reduksjon i utslipp og økt proveny på 8 mrd (Bruvoll & Lindhjem 2021)
- Anta av disse 8 mrd, for eksempel:
  - 4 mrd til å støtte FoU innenfor nye teknologier og evt. andre klimatiltak,
  - 4 mrd til å støtte utsatte husholdninger med lav inntekt og evt. næringsliv eller husholdninger i distriktene
- Goulder m.fl. (2019) ser spesielt på omfordeling til de 20 og 40 prosent av husholdningene med lavest inntekt i USA.
  - Disse utgjør i Norge hhv 480 000 og 960 000 husholdninger
  - 4 mrd. kroner ville utgjøre omtrent kr 8300 og kr 4150 per husholdning per år for disse

Konklusjoner

- Høyere klimaavgifter enn i dag er nødvendig for effektive reduksjoner i utslippene
- Økt aksept for klimaavgifter kan oppnås ved målrettet bruk av avgiftsinntektene
  - Støtte teknologiutvikling og andre klimatiltak
  - Avhjelpe husholdninger / distrikter som tar en relativt større del av belastningen
  - Redusere andre skatter og avgifter som motvirker negativ effekt på arbeid og aktivitet
- Fase inn økte klimaavgifter over tid i alle næringer, der det er teknisk mulig
- Fase ut deler av øremerkingen når samfunnet har omstilt seg (unntak her er såkalte effektivitetsfremmende formål, som støtte til teknologi-FOU)
- Effekter av bruk av inntekter og konkret utforming må beregnes nærmere, for eksempel i makroøkonomisk modellering
- Videre arbeid pågår: ny, større spørreundersøkelse blant bedrifter og husholdninger

15

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN

Kontakt: henrik@menon.no eller kristine.grimsrud@ssb.no

Mer info:

Arbeid til nå støttet av:

PLATON *Plattform for offentlig og nasjonalt tilgjengelig kunnskap om klimapolitikk*

Og:

Framtiden i våre hender, Fagforbundet, Miljøstiftelsen Zero, Naturvernforbundet, Natur og Ungdom og Greenpeace Norge

16